

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

2. De damno dato digressio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

dub. 5. num. 72. sed propter rationem dictam nostra opinio videtur probabilior.

Dixi condemnationis utique ad mortem, nam alicuius damni, v. g. incarcerationis, vercor, ne tua actio ex dictis num. 4. si aliquando moralis causa: Ipsa enim collocatio cadaveris ante alterius domum est talis, ut ex illa, ut plurimum sequatur incarceration inhabitantis in domo, sic inducet obligationem restitutionis damnorum ex incarceratione sequentium.

6. Quando ex actione positiva tua (nam quando ex omissione, dictum est paulo ante c. 3. §. 1. num. 10. & 11.) imputatur homicidium alteri: vel aliud contingit, unde mors tertio sequatur, non incurrit irregularitatem, si solum peccasti contra Charitatem, nec eam mortem intendisti, licet praevideris. Ita Lessius lib. 2. cap. 2. cap. 9. n. 112. dum dicit dictam imputationem etiam praevisam non facere peccatum contra iustitiam. Quia tunc tu non es villo modo causa homicidii, ut dictum est. At si peccasti graviter, ut semper hic supponendum est, per actionem positivam, licet solum contra Charitatem, praevidisti tamen mortem, illamque intendisti, irregularis eris. Ita de Lugo t. 1. de iust. d. 8. sect. 6. num. 78. ex eo principio, quo putat tunc peccari contra iustitiam: lege etiam Dicast. lib. 6. tr. 1. de iust. d. 10. dub. 14. n. 194. Ratio mihi videtur esse, quia causa irregularitatis ex sacris Canonibus, est homicidium voluntarium, seu volitum. At homicidium, quod intenditur, si ve solum nunc peccetur contra Charitatem, si ve etiam contra iustitiam, si ve ponatur eius causa multum periculosa, si ve parum, dummodo aliqua, quamvis levis causa, vel etiam levis occasio scienter ponatur, atque homicidium, ut dictum est, intendatur; voluntarium est, seu volitum: ergo per illud irregularitas incurritur. Non sic quoad obligationem restitutionis: Ad hanc enim inducendam non satis est quodcumque voluntarium, nec quaecumque praevisio, vel intentio; sed necesse est, ut ponatur causa externa physice, vel moraliter influens absolute, & ex se sufficienter ad damnum modo iam explicato. Et huius rei ratio ulterior est, quia cum de obligatione restitutionis nulla specialis legis dispositio positiva adsit (ut adest certe de irregularitate); recurrendum pro illa est ad id, quod de iure est naturale, nimirum ad sufficientiam influxus dati damni. Vide quae dicam inferius, lib. 8. tr. 3. c. 2. n. 9. & 10. ubi haec doctrina magis clarescet, & confirmabitur magis.

§. II. De Damno dato Digressio.

1. **M**onui superius, me huc aliqua consulto addere de indirecta damnificatione, etiam in temporalibus bonis: ne iterum, cum de Restitutione agam, eadem repetere debeam.

Damnum indirectum à re illatum.

Ex dictis ergo solvatur sequens casus; Antonius facem manu praeficiens, ingressus est domum Petri, furaturus eius vestes. Accidit autem, ut omnino casu, & praeter intentionem facula incenderet ornatus, seu aulae domus eiusdem Petri, & etiam aulae domus vicinæ Titij, quæ nullo modo furari Antonius intendebat. Deinde exiensidem Antonius è domo eiusdem Petri, relinquit ianuam apertam, unde factum est, ut, eadem nocte accedentes alij fures, perque domum apertam ingressi furati sint duos equos eiusdem Petri. Queritur iam, An Antonius obligetur ad restitutionem non solum vestium quas est furatus, de quibus non est dubium: sed etiam aulae totum utriusque, & equorum.

2. Respondeo: Non obligari ad restitutionem aulae totum, obligari tamen ad equorum restitutionem. Ita de Lugo tom. 1. de iust. d. 18. sect. 4. n. 87. citans Mol. lege etiam Dicastilum lib. 2. tract. 2. de iust. d. 3.

dub. 3. n. 72. Ratio est ducenda ex dictis. Nam dictum est, quod aulæ totum Petri, multo magis aulæ totum Titij, omnino per accidens, & indirecta ipsi Antonio, ex alia parte, actio praeficiendi faculam, cum non ex se periculosa, & causans incendium; non potest dici fuisse causa per se destructionis, est enim omnino casualis (ut ex facula, quam quis fert, oritur incendium). At quia commune est, & ex se periculosa, in apertam domum de nocte ingrediuntur fures: Antonius, qui ianuam apertam relinquit, fuit causa iusta damni illati in futuro equorum: ac propterea eius damni restitutionem erit obligandus.

3. Dices, quod si fax casu incidisset ea vestes, quas fur furipere intendebat? Respondeo cum ceteris de Lugo ibid. num. 88. sub distinctione: Si enim vestes suffusus esset, & apud se incensa fuerunt, obligabitur ad illarum valorem restituendum: quia tunc, atque ea; apud se retinet; contraxit obligationem restituendi ex iniusta acceptione quomodocumque apud se eas sustinisset, incensa casu, & praeter intentionem fuissent; non contraheret obligationem restituendi, quia tunc per accidens latroni fuisset incendium, licet per se situra fuisset acceptio, si incensa vestes fuissent.

Damnum illatum à tuis.

4. Huc item spectat quodlibet damnum, atque ad homicidium, tuo animali, mancipio, filio illam. De quo dico primo, si gravi culpa, id est mortali fueris, vel iusseris damnum, occisionemve; vel negligenter fuisti in illius custodiendis, te moraliter peccare reipsum esse. Integræ restitutionis, luce clarescit, quia sic iniusta causa damni est. De damno hoc praeter citandos lege Dicastil. lib. 2. de restit. tract. 2. d. 1. Verum, si damnum ab ipso irrogatum fuerit, nesciente, vel te nulla gravi culpa negligente, ad nihil ante sententiam in conscientia teneris. Ita Lessius lib. 2. cap. 9. disp. 17. num. 115. & passim Doctores in 1. si servus §. de Noxal. action. & si culpa §. de iniur. & damno dato. Ratio est, quia non teneris ex re accepta: res enim supponitur petisse; nec iniusta acceptione, quia tu nullam gravem culpam; vel supponimus, commisit. Post sententiam, est distinguendum. Nam aliud est animal, & mancipio; aliud de filio est sentiendum. De quibus:

5. Dico secundò: Si animal tuum, vel tuus servus damnum verè, quamvis sine tua culpa irrogavit; debet post sententiam, vel damnum refarcire, vel si mors animal, vel servus, qui noxam fecit, dare ei qui passus est damnum. Ratio est, quia ita iura pro foro externo iuste sanxerunt; leges enim possunt ob publicum bonum decernere, ut aliquid, etiam si tua culpa non praecesserit, à te solvatur post sententiam, ad quod ante illam nequaquam in conscientia tenebaris. Servus tamen, etiam post dictam sententiam, posset, ut non se daret damnificato, aliud fugere, & ad fugam ab amicis adiuvari; siquidem nimis esset durum hominem obligare, ad se pro noxa dandum. Quod si is habeat peculium independens à Domino, debet ipse, si velit fugere, restituere; quando in damno faciendo, mortaliter modo iam jam dicto deliquit. Immo puto obligari ipsum ad restitutionem de suo dicto peculio, si mortaliter peccavit; contraxit enim ipse obligationem restitutionis de iure naturæ (& quidem ante dominium, & ante omnem sententiam in conscientia) ex iniusta damnificatione.

Dixi (verè quamvis sine tua culpa irrogavit: nam, si verum non fuit damnum à tuo animali, vel servo illatum; tu non obligaris in conscientia ad standum tali sententiae, & posses occultè tibi compensare, si solvisses: & qui accepit, si ipsi id certo constaret, non posse iuste retinere. Ratio est, quia sententia semper supponit damnum

